

Værktøjskasse for fastholdelse

Med facitlisten som arbejdsgrundlag

www.brugforealleunge.dk

Task Force 2007

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Den Europæiske Socialfond

brug for alle unge

Brug for alle unge
Holbergsgade 6
1057 København
Tlf: 33 92 33 80
Fax: 33 11 12 39

Udgivelsen foreligger kun i elektronisk udgave og er tilgængelig på Internettet på hjemmesiderne

www.nydanmark.dk

www.Brugforalleunge.dk eller www.bfau.dk

www.emu.dk

ISBN 978-87-92275-33-2

1. udgave

Værktøjskassen er et af produkterne fra Integrationsministeriets EU-projekt Brug for alle unge II. I samarbejde med Undervisningsministeriet blev der som en del af projektet oprettet en Task Force enhed. Enheden har i samarbejde med otte udvalgte erhvervsskoler gjort en særlig indsats for at fastholde unge med anden etnisk baggrund en dansk i en påbegyndt erhvervsuddannelse.

Ønskes yderligere information om effekten af projektet Brug for alle unge henvises til evalueringsrapporterne ”Effektevaluering af Brug for alle unge kampagnen 2003 – 2006” og ”Evaluering af Brug for alle unge II”, som er udarbejdet af LXP Consulting. Disse kan downloades på

www.brugforalleunge.dk

Projektet Brug for alle unge II og denne udgivelse er økonomisk støttet af Den Europæiske Socialfond

Redaktionen af afsluttet den 16. januar 2008

MINISTERIET FOR FLYGTNINGE
INDVANDRERE OG INTEGRATION

DEN EUROPÆISKE UNION

Den Europæiske Socialfond

Indholdsfortegnelse – med Hyperlink

Forord.....	5
Kompetenceudvikling	7
Kontaktlæreruddannelse	8
Kompetenceudvikling af lærere og medarbejdere på skolen.....	9
Gråzonedansk – Faglærerens sproglige opmærksomhed	10
Pædagogiske redskaber	11
Erhvervsrettet andetsprogsdansk – Målrettet anvendelse af valgfag	12
Udvidet anvendelse af VFU (Virksomhedsforlagt undervisning)	13
Sociale arrangementer, hvor de tosprogede elever indtænkes.....	14
Brug af rollemodel-besøg som pædagogisk værktøj.....	15
Synlig mangfoldighedsledelse – En del af skolens politik.....	16
Ressourcesyn som pædagogisk drivkraft	17
Nutidig pædagogik tilpasset elevforudsætningerne	18
Fleksibel tilrettelæggelse af grundforløbet tilpasset den enkeltes behov.....	19
Målrettet anvendelse af valgfag/den valgfrie del af grundforløbet.....	20
Praktikplads	21
Guiden til praktikplads – Værktøjer til min praktikpladssøgning	22
Valgfaget Praktikpladssøgning	23
Jobsøgningscafeer	24
Job TV	25
Vejledning	26
Multikulturel vejledning – Håndbog for vejledere og kontaktlærere.....	27
Fastholdelse - En vejledning for erhvervsskoler fra A til Z af Manu Sareen.....	28
Anvendelse af trainee- og forpraktikordninger.....	29
Udvidet samarbejde med UU-Centre om frafaldstruede elever.....	30
Aktiv afklaring, som et redskab til at sikre elevens uddannelsesudfordring	31
Støttefunktioner	32
Fastholdelseskoordinator.....	33
Mentorordning	34
Undervisningsministeriets Mentorordning for Unge	36
Forældreinvolvering – Første kontaktlærersamtale i hjemmet	37
Brug af indvandrerradio til forældreinformation	38
Studieværksted/Lektiehjælpsordning	39
Bilag	40
Fakta om Brug for alle unge	41
Task Force indsatsen – En del af Brug for alle unge	41
Projekter/uddannelsesudbydere i tilknytning til Brug for alle unge indsatsen.....	42
Materialer.....	46
Samarbejdsskoler under Task Force indsatsen 2006 – 2007.....	48
BEC – Business, Ballerup.....	48
EUC Nordvestsjælland:	48
Niels Brock	49
Århus Tekniske Skole.....	49
TietgenSkolen	50
EUC Syd	50

CPH West	51
Københavns Tekniske Skole.....	51

Førord

Det går den rigtige vej med at få flere tosprogede unge til at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse. Der er sket en positiv udvikling i antallet af praktikpladsaftaler, der er indgået med tosprogede elever på erhvervsskoleområdet. Fremgangen for alle elever er på 38 pct. i starten 2007. Hvis der alene ses på gruppen af indvandrere og efterkommere er fremgangen på 67 pct. I 2003 var 31 pct. af gruppen i skolepraktik dvs., de havde ikke fået ordinær praktikplads. I dag udgør denne del 14 pct.

Frafaldet på erhvervsskoleområdet er dog fortsat højt. Næsten dobbelt så mange unge danskere med anden etnisk baggrund end dansk falder fra undervejs i deres erhvervsuddannelse set i forhold til etnisk danske unge. Derfor er det vigtigt, at man fortsat sætter fokus på initiativer på erhvervsskoleområdet; initiativer, der kan nedbringe frafaldet og få flere elever til at gennemføre uddannelsen.

Dette hæfte indeholder en række fastholdelsesfremmende indsatser, som forskellige erhvervsskoler har afprøvet med gode resultater. Resultater, som Task Force indsatsen (Integrationsministeriets og Undervisningsministeriets fælles indsats for fastholdelse), har indsamlet for at hjælpe erhvervsskolerne med at forebygge frafaldet. De redskaber og værktøjer, som er beskrevet, har alle i praksis vist sin værdi. Erfaringerne fra Task Force arbejdet har også vist, at de gode resultater er betinget af kompetenceudvikling, hvorfor skolen må afsætte ressourcer hertil.

Der er alene tale om gode eksempler, som både den enkelte skole og Task Force enheden vurderer, kan have en positiv effekt på fastholdelse af elever.

Hvis du er interesseret i at høre mere om det enkelte værktøj/initiativ, bedes du kontakte leverandøren eller den enkelte skole, som har gjort erfaringer med det pågældende initiativ. De vil kunne give jer en førstehåndsinformation om, hvordan det kan indføres på jeres skole og institution.

Værktøjskassen skal ses som et idékatalog og hjælp for de skoler, der overvejer at gennemføre aktiviteter, der kan modvirke frafaldet. Derudover er det lavet for at formidle de gode erfaringer, som er på området. Nu står erhvervsskolerne overfor at skulle udforme og arbejde med handleplaner for øget fastholdelse og gennemførelse i erhvervsuddannelserne på skolen. Her kan de beskrevne værktøjer ligeledes anvendes.

Desuden henvises til Roll on Roll off (RoRo) formidlingsprojekt, som formidler best practice mellem uddannelsesinstitutionerne på en enkel og effektiv måde. Se senere beskrivelse herom.

Denne samling af værktøjer er ikke en utømmende oversigt over muligheder. Mange erhvervsskoler har gode erfaringer med andre tiltag og adskillige erhvervsskoler har kombineret flere af initiativerne. Brug for alle unge-kampagnen ser gerne, at samlingen af værktøjer kan være til inspiration, når skolen skal arbejde med indsatsen for fastholdelse i en påbegyndt erhvervsuddannelse.

Det er værd at være opmærksom på, at de bedste resultater skabes, hvor ledelsen er synlig og tager ansvar for målrettet at arbejde for en forankring af indsatsen og vedholdende motiverer og anerkender medarbejdernes indsats.

God arbejdslyst.

Brug for alle unge II – Task Force

Anne-Margrethe Johannesen og Gert Nielsen – Undervisningsministeriet

Preben Holm, Henrik Mosbæk og Ramanan Balasubramaniam – Brug for alle unge

Kompetenceudvikling

Kontaktlæreruddannelse

Integrationsministeriet har i samarbejde med Roskilde Universitet Center (RUC) og Undervisningsministeriet (UVM) udviklet og afprøvet et efteruddannelsesforløb for kontaktlærere på erhvervsskoler. Kurset udbydes nu af CPH WEST i samarbejde med Videncenter for Undervisning af Tosprogede(VIFT).

Formål

Kontaktlæreruddannelsen giver kontaktlæreren redskaber og viden om tosprogede elever. Kontaktlærerens rolle er at fungere som omdrejningspunkt for samarbejdet mellem eleven og skolen. Uddannelsen giver læreren værktøjer til at håndtere dette samarbejde. Det er bl.a. værktøjer, som giver en særlig forståelse og indlevelse i forhold til at være kontaktlærer for de tosprogede, således at denne kan medvirke til, at eleven får et bedre socialt liv på skolen og kan gennemføre sin uddannelse. Det er også vigtigt, at kontaktlæreren er opmærksom på elevens sociale og personlige forhold og dermed kan opdage eventuelle problemer, som ikke direkte har noget med skolen at gøre.

Aktør/leverandør

CPH WEST i samarbejde med (Viden Center for Undervisning af Tosprogede - VITF).

www.vift.dk eller www.cphwest.dk

Kontaktperson: Michael Jensen, tlf. 33 88 08 66, mje@cphwest.dk

Desuden henvises til særlig organisering af strukturen af kontaktlærertilbud, som den er blevet udformet under Task Force indsatsen med UMP-kontaktlærer. Se hjemmesiden:

<http://www.cphwest.dk/index.action?menuId=16035>

Mere information ved henvendelse til Svend Erik Sørensen, tlf. 43 56 06 92, ses@cphwest.dk

Kompetenceudvikling af lærere og medarbejdere på skolen

Mangfoldigheden på landets uddannelsesinstitutioner stiller også nye krav til de lærere, der underviser de unge, som kommer fra forskellige steder i verden og hvis hverdag udspiller sig indenfor forskellige og til tider modstridende kulturelle rammer.

Formål

Formålet med kompetenceudviklingen af lærere og vejledere er, at de bliver mere fortrolige med at undervise unge, der har en flerkulturel baggrund. Opkvalificeringen kan give lærerne en bedre forståelse for de unges situation og dermed en større accept af unge, der manøvrerer mellem forskellige verdener. Kompetenceudviklingen skal nuancere lærernes opfattelse af eleverne, således at de kan se de ressourcer, der ligger i elevernes kulturelle mangfoldighed i stedet for at fokusere på forskellighed som et problem. Kurset har fokus rettet mod kulturforståelse, konflikthåndtering, Managing of Classroom, samt de coachingteknikker som Niels Brock har gode erfaringer med.

Aktør/leverandør

Flere oplysninger kan hos ved henvendelse til Niels Brock, som i samarbejde med AS3 Giza har udviklet kurset i kulturforståelse under Task Force.

Kontakt Jens Mejer Pedersen, tfl. 33 41 96 15, jmp@broch.dk eller se www.brock.dk

Leverandør er AS3 Giza www.giza.nu, www.as3.dk

Gråzonedansk – Faglærerens sproglige opmærksomhed

Gråzonedansk er et opmærksomhedspunkt i undervisningen, der er med til at øge de tosprogliges mulighed for at få øget udbytte af undervisningen. Her er kompetenceudvikling nødvendig, når faglærerne skal undervise elever, der ikke har dansk som modersmål. Kursus giver faglærere indsigt i, hvordan en tosproget elev, som ikke har dansk som modersmål, tilegner sig og videreudvikler sit tekniske ordforråd. Kurset skærper faglærernes pædagogiske viden i forhold til at sikre de tosprogede elevers mulighed for at følge med i undervisningen.

Formål

Formålet er, at undervisningen tilrettelægges således, at underviseren er opmærksom på, hvordan han eller hun forklarer de nye fagudtryk. Ofte forklares fagudtryk med ord, som gør, at elever med tosproglig baggrund ikke forstår ordenes indholdsmæssige betydning. Det er derfor vigtigt, at underviseren bruger andre pædagogiske metoder i undervisningen af tosprogede elever.

Aktør/leverandør

Karen Lund, DPU

VIFT (Videncenter for undervisning af tosprogede) har kortlagt undervisernes kompetencebehov, som underviser for tosprogede. Se hjemmeside, hvor rapporterne kan downloades: www.vift.dk

Uddannelse og minikurser er under udarbejdelse og afprøvning. Henvendelse til Viggo Bank Jensen, tlf. 35 52 82 26, viggo.bank.jensen@uc2.dk, www.vift.dk eller CPH West, Lise Hobbs, tlf. 33 88 09 85, lho@cphwest.dk

Erhvervsskoler der bl.a. har arbejdet med gråzonedansk: EUC Nordvestsjælland og Niels Brock.

Pædagogiske redskaber

Erhvervsrettet andetsprogsdansk – Målrettet anvendelse af valgfag

Et fag, som er udviklet og beskrevet med præcise mål for tosprogede elever, der har behov for at opkvalificere deres danske sprog med henblik på at gennemføre en erhvervsuddannelse.

Faget styrker elevens forudsætninger for at kunne gennemføre en erhvervsuddannelse og varetage arbejdsopgaver, hvori dansk indgår, samt styrker elevens forudsætninger for at kunne fungere som aktør i erhvervslivet og som borger i samfundet. Faget fremmer således også elevens mobilitet i forhold til det danske arbejdsmarked. Faget kan udbydes i forbindelse med den valgfri del af grundforløbet på de tekniske erhvervsuddannelser eller som valgfag på det merkantile grundforløb.

Formål

Formålet med faget er at styrke elevens kommunikative, sproglige og kulturelle kompetencer, så eleven kan læse, skrive, tale og lytte til og forstå dansk i sammenhænge, der vedrører uddannelse, arbejde, erhvervsliv og samfund.

Aktør/leverandør

Oplysninger om fagbeskrivelsen og vejledning til erhvervsrettet andetsprogsdansk findes på UVM's hjemmeside: www.uvm.dk

Vejledning til Erhvervsrettet andetsprogsdansk: (Bilag nr. 27 (punkt 2.) og 28 (punkt 3.))

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=25451>

http://us.uvm.dk/erhverv/integration/vejl_erhvervsrettet_andetsprogsdansk.pdf

http://us.uvm.dk/erhverv/integration/fagbeskr_erhvervsrettet_andetsprogsdansk.pdf

---

Udvidet anvendelse af VFU (Virksomhedsforlagt undervisning)

Virksomhedsforlagt undervisning i grundforløbet kan indgå som et element i elevens personlige uddannelsesplan. Det kan bruges både i forhold til elever, som er helt uafklarede i forhold til deres uddannelsesvalg og til elever, som har mistet motivationen og dermed er i risiko for at falde fra.

Erfaringerne er gode. For det første får eleverne i virksomhedsforlagt undervisning ofte en positiv oplevelse, som er med til at afklare dem og motivere dem til at fortsætte. For det andet fører forløbet indimellem til, at den involverede elev får en praktikplads. For det tredje kan virksomhedsforlagt undervisning give en virksomhed mulighed for at afprøve, hvordan det er at have elever, inden en eventuel praktikaftale indgås.

Formål

Formålet er at forbinde grundforløbsundervisningen og erhvervslivet, således at muligheden for at finde en praktikplads øges. Eleven opnår en social tilknytning til medarbejderne i virksomheden og opbygger et netværk, så vejen til praktikpladsen lettes.

Aktør/leverandør

Her henvises til Undervisningsministeriets hjemmeside, hvor yderligere information og vejledning kan hentes:

http://us.uvm.dk/erhverv/generelt/spg_svar_eud.htm?menuid=200504#Virksomhedsforlag_undervisning

Sociale arrangementer, hvor de tosprogede elever indtænkes

Det kan være en god ide at indtænke de tosprogede elever på skolen og give dem et medansvar og mulighed for at vise noget fra deres kultur og baggrund, når erhvervsskolerne afholder sociale og andre arrangementer. Det giver de unge tosprogede en mulighed for at fortælle om deres kulturer i en positiv sammenhæng og det kan bidrage til, at de oplever skolen som en inkluderende skole.

Formål

Formålet er at styrke de tosprogedes tilhørsforhold til skolen og udstyre dem med muligheder, der kan styrke deres følelse af at være en del af skolemiljøet. Det kan føre til en øget følelse af anerkendelse og stigning i de tosprogedes engagement på skolen.

For at få hjælp til at arrangere og indtænke etniske indslag i skolens aktiviteter, kan man få råd og vejledning hos Brug for alle unge www.brugforalleunge.dk

Henvendelse til Brug for alle unge Birgitte Degnegaard tlf. 33 95 54 05, bde@inm.dk eller Ramanan Balasubramaniam tlf. 33 95 15 70, rba@inm.dk. Se hjemmesiden www.brugforalleunge.dk

---

Brug af rollemodel-besøg som pædagogisk værktøj

Anvendelse af rollemodeller kan være et nyttigt redskab i forhold til både at tiltrække og fastholde elever med anden etnisk baggrund end dansk på erhvervsuddannelserne. Et rollemodelbesøg i en klasse eller på et hold består i, at rollemodellerne fortæller om deres vej til Danmark, eventuelt udfordringen med at lære det danske sprog, deres vej igennem grundskole og ungdomsuddannelse, og eventuelt om deres nuværende arbejde.

Det har vist sig, at rollemodelbesøg på holdene eller i klasserne har en utrolig god effekt på unge, som har brug for at spejle sig i nogen, der ligner dem i forhold til etnisk og social baggrund, uddannelse og fremtidsønsker.

Erhvervsskolen kan sammen med den lokale Ungdommens Uddannelsesvejledning oprette et rollemodelkorps af færdiguddannede elever og elever, der er godt i gang på hovedforløbet. Rollemodeller kan nemlig være med til at tiltrække og fastholde unge, der mangler motivation og interesse for faget.

Formål

Rollemodellerne kan tiltrække og fastholde unge på erhvervsuddannelserne samt bruges som resourcepersoner i forhold til at lette integration af unge i lokalområdet.

Aktør/leverandør

Få yderligere oplysninger og hjælp til at oprette rollemodelkorps:

Kontakt Integrationsministeriets kampagne Brug for alle unge, www.brugforalleunge.dk

Kontaktperson i Brug for alle unge: Birgitte Degnegaard, bde@inm.dk, mobil 20 68 90 74

Lokale rollemodel korps: København: Mahtab Beigi, mahtbe@buf.kk.dk, 26 37 12 86

Vestegnen, Albertslund: Jan Christiansen, Jan.Christiansen@uu-vestegnen.dk, 24 28 75 52

Lolland: Bjarne Pedersen, bjpe@naskovnet.dk, 25 13 55 22

Horsens: Merete Juul, mej@uuhh.dk, 30 67 40 49

Århus: Bjarne Togsverd, bto@ama.aarhus.dk, 51 57 64 15

Aalborg: Camilla Lindum, calin@ungaalborg.dk, 25 20 07 25

Synlig mangfoldighedsledelse – En del af skolens politik

Foreningen Nydansker har udviklet et analyseredskab til erhvervsskolerne, som kan hjælpe skolen med at måle skolens parathed i forhold til at være en mangfoldig og inkluderende skole. Analysen kan hjælpe skolen med at overveje nye input og tiltag til en personalepolitik, der fremmer mangfoldighed.

Formål

Formålet er at afdække og styrke skolens parathed i forhold til mangfoldighed. Analyseredskabet skal hjælpe skolen med at tiltrække og fastholde flere unge med tosproget baggrund.

Aktør/leverandør

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Foreningen Nydansker <http://www.foreningen-nydansker.dk/virk/procesvaerktoej.html>

Kontakt proceskonsulent Hanne Fuglbjerg tlf. 33 38 62 01, hf@foreningen-nydansker.dk

Brug for alle unge vil også kunne være behjælpelig med erfaringer fra pilotprojekt. Preben Holm, tlf. 33 91 31 23, pho@inm.dk

---

Ressourcesyn som pædagogisk drivkraft

Ressourcessyn er en metode og en undervisningsform, der tager udgangspunkt i den enkelte elev og vedkommendes ressourcer. Formålet med denne form for undervisningspædagogik er at sikre, at den enkelte elev føler, at han eller hun bliver anerkendt for de ressourcer og kompetencer, han/hun besidder. Det handler om at sætte fokus på den enkelte elevs ressourcer i stedet for mangler i undervisningen og tilrettelægge undervisningen ud fra den enkelte elevs behov.

Derudover handler det om at sikre, at eleven har mulighed for at være med og deltage aktivt i undervisningen. Det sker f.eks. ved at sørge for, at eleven ikke præsenteres for en historie eller en opgave, han/hun ikke føler sig at være en del af.

Formål

At skolen og lærerne ændrer udgangspunkt fra at se eleven som en, der har mangler (det eleven ikke kan) til at se eleven som en person med ressourcer. I stedet for at se eleven som objekt for kompetenceløft, skal skolen og lærerne til at se eleven, som subjekt for vedkommendes egen læringsproces. Formålet er at kompetenceudvikle ledelse og undervisere således, at skolen fremadrettet professionelt retter fokus mod det gode læringsrum og de gode læringsrammer.

Aktør/leverandører

Litteratur: Michael Svendsen Pedersens bog ” Hold fast” – initiativer til fastholdelse af tosprogede og praktisk orienterede unge i erhvervsuddannelserne”. Kan også downloades på hjemmesiden:

<http://pub.uvm.dk/2006/holdfast/>

Under Task Force indsatsen har flere skoler målrettet arbejdet med resourcesyn i undervisningen. Henvendelse til Brug for alle unge. Kontakt data til konsulenterne findes på hjemmesiden

<http://www.brugforalleunge.dk/460/>

Nutidig pædagogik tilpasset elevforudsætningerne

Formål

Fastholdelse af elever kræver, at læreren træder i karakter og forholder sig professionelt til de faglige og pædagogiske udfordringer. Læreren skal ikke tilrettelægge sin undervisning i forhold til ”de elever, han ønskede, han havde”, men tage udgangspunkt i den elevmasse, som fylder læringsrummet. Underviseren skal ikke anvende den pædagogik, som han selv oplevede ”som god undervisning i sit eget læreforhold”. Underviseren skal arbejde med de elever, der er i læringsrummet og tilpasse det faglige niveau og den pædagogiske indsats i forhold til dem. Læreren skal være i stand til at differentiere sin undervisning i forhold til elevernes forskellige formåen.

Aktør/leverandør

Læs mere om mulighederne i Michael Svendsen Pedersens bog ”Hold Fast”. Bogen kan downloades på <http://pub.uvm.dk/2006/holdfast>

Fleksibel tilrettelæggelse af grundforløbet tilpasset den enkeltes behov

Formål

Eleven får i den valgfrie del af grundforløbet mulighed for at tilegne sig de kompetencer, som ikke kan opnås/er opnået i forhold til det valgte uddannelsesmål i den obligatoriske del af grundforløbet. Eleven skal være optaget på grundforløbet, før vedkommende kan tilbydes undervisning i forhold til den valgfrie del af grundforløbet. Den valgfrie del af grundforløbet kan have en varighed på op til 40 uger og skal dokumenteres i elevens uddannelsesplan. I den valgfrie del af grundforløbet kan skolen f.eks. tilbyde erhvervsrettet andetsprogsdansk og virksomhedsforlagt undervisning i begrænset omfang. Skolen kan gøre den valgfrie del af grundforløbsundervisning obligatorisk for den enkelte elev i forhold til opnåelse af uddannelsesmålet.

Aktør/leverandør

Læs mere om mulighederne på hjemmesiden

På hjemmesiden www.emu.dk finder du yderligere oplysninger og eksempler på, hvordan grundforløbet og undervisningen kan tilpasses den enkeltes behov. Skolen er også velkommen til at kontakte Brug for alle unge for yderligere inspiration. Her kan Preben Holm kontaktes på tlf. 33 92 31 23, pho@inm.dk samt Henrik Mosbæk på tlf. 33 92 30 61, hmh@inm.dk. Eller Undervisningsministeriet Gert Nielsen på tlf. 33 92 57 42, gert.nielsen@uvm.dk samt Anne-Margrethe Johannesen på tlf. 33 92 57 31, anne.margrethe.johannesen@uvm.dk

Se link på EMU.dk:

http://www.emu.dk/erhverv/ny_erhvervsuddannelse/grundforloebspakker/

Målrettet anvendelse af valgfag/den valgfrie del af grundforløbet

Formål

Formålet er at styrke elevens muligheder for at gennemføre sin uddannelse gennem målrettet vejledning i forhold til særlige fag eller forløb, som kan betinge elevens overgang fra grundforløb til praktikplads. Hvis elevens danskundskaber ikke lever op til de krav, der stilles i forhold til den faglige undervisning eller til forventningerne fra praktikpladsen, kan skolen beslutte, at et valgfag eller et fag/modul på den valgfrie del af grundforløbet bliver gjort obligatorisk for eleven. Det er således en udfordring for skolen at stille de rette tilbud til rådighed for eleverne – f.eks. erhvervsrettet andetsprogsdansk, praktikpladssøgning, VFU.

Læs mere om mulighederne på Undervisningsministeriets hjemmeside. www.uvm.dk

Henvendelse til Brug for alle unge Preben Holm, tlf. 33 92 31 23, pho@inm.dk eller Gert Nielsen fra Undervisningsministeriet, tlf. 33 92 57 42, gert.nielsen@uvm.dk

---

Praktikplads

Guiden til praktikplads – Værktøjer til min praktikpladssøgning

Guiden til praktikplads er en håndbog for erhvervsskoleelever, der søger en praktikplads. Håndbogen er udviklet og udarbejdet af konsulentvirksomheden As3 for Integrationsministeriet i forbindelse med Integrationsministeriets praktikpladskampagne i 2004. Håndbogen er en velegnet manual og drejebog for unge tosprogede, som har brug for hjælp og vejledning til at finde praktikpladser. Bogen giver eleven indsigt i, hvordan man søger en praktikplads, og hvordan man håndterer de situationer og processer, der opstår både under og efter søgningen.

Formål

At kvalificere erhvervsskoleelevernes praktikpladssøgning for dermed at øge deres muligheder for at finde en praktikplads. Der er fokus på arbejdet med den skriftlige ansøgning og udarbejdelse af CV samt den personlige samtale. Håndbogen er velegnet til at indgå som undervisningsmateriale i faget praktikpladssøgning.

Aktør/leverandør

Håndbogen kan rekvireres gratis. Skolen skal alene afholde udgiften til forsendelse. Henvendelse til Erhvervsskolernes Forlag. Tlf. 63 15 17 00, ef@ef.dk. Se hjemmesiden: www.ef.dk

---

Valgfaget Praktikpladssøgning

Praktikpladssøgning er et valgfag, som skolerne har mulighed for at udbyde til elever i forbindelse med deres praktikpladssøgning. Mange erhvervsskoler udbyder allerede faget som et led i at hjælpe deres praktikpladssøgende grundforløbselever.

Formål

Formålet med valgfaget er, at eleven opnår øget kompetence til selvstændigt og effektivt at kunne planlægge, gennemføre og evaluere egen indsats i forhold til praktikpladssøgningen. Faget skal styrke elevens motivation for at skaffe sig en praktikplads samtidig med, at der opnås jobsøgningskompetencer. Faget er udviklet og indholdet beskrevet af Undervisningsministeriet og indgår i ”Bekendtgørelse om grundfag og centralt udarbejdede valgfag i erhvervsuddannelserne”. Faget kan gennemføres som valgfag på det merkantile grundforløb eller indgå i den valgfri del af grundforløbsundervisningen på de tekniske erhvervsuddannelser.

Aktør/leverandør

Fagbilaget kan downloades fra Brug for alle unges hjemmeside.

<http://www.brugforalleunge.dk/522/> eller på Undervisningsministeriets hjemmeside

http://us.uvm.dk/erhverv/integration/itm_valgfagsbeskr_ppladssogning.doc

Eller fra Undervisningsministeriet hjemmeside www.uvm.dk

Jobsøgningscafeer

Jobsøgningscafeer kan være supplement til den hjælp og vejledning, som erhvervsskolerne i forvejen giver til elever, der søger praktikplads. Jobsøgningscafeer kan både bemandes med skolens egne medarbejdere samt af frivillige fra organisationer, der gerne vil give en ekstra hånd til unge praktikpladssøgende.

Formål

Mange tosprogede unge har ikke mulighed for at trække på deres forældre og netværk i samme omfang som deres danske kammerater. Jobsøgningscafeer kan skabe et miljø, hvor de unge kan arbejde målrettet med deres job/praktikpladssøgning under supervision af kyndige vejledere eller frivillige med tæt kontakt til det lokale erhvervsliv, således at den unge får forøget sine muligheder for at finde en praktikplads.

Aktør/leverandør

Erhvervsskoler med mange unge med anden etnisk baggrund end dansk modtager tilskud fra Undervisningsministeriet til en øget indsats i forhold til den praktikpladsopsøgende indsats til og med 2009. Disse midler kan blandt andet anvendes til jobsøgningscaféer.

Integrationsministeriet kan være behjælpeligt med at finde frivillige, der kan indgå i ordningen.

Henvendelse til Brug for alle unge, Ramanan Balasubramaniam, tlf. 41 17 75 35, rba@inm.dk

www.brugforalleunge.dk

Job TV

Formål

Formålet med Job TV er, at hjælpe elever med bl.a. anden etnisk baggrund end dansk til at komme i kontakt med praktikpladsvirksomheder i forbindelse med praktikpladssøgningen både i offentlige og private virksomheder. Der laves videooptagelser af den enkelte elev som efterfølgende redigeres og klippes til på en sådan måde, at der fremkommer en 3- 4 minutters præsentationsvideo, hvor den enkelte elev præsenterer sig selv for potentielle arbejdsgivere. Videoen overdrages til eleven eller Job TV og et linksendes til relevante virksomheder via mail.

Metoden har vist sig at være både hurtig og billig i drift og har den sidegevinst, at elever med anden etnisk baggrund end dansk pludselig får en reel chance for at indgå en uddannelsesaftale, specielt, når de taler dansk på et rimeligt niveau. Fælles for både nydanskere og danskerne er, at afstanden mellem elev og praktikvirksomhed bliver mindre. Når de herefter møder hinanden er de allerede "kendte" ansigter. Flere skoler har allerede anvendt Job TV med et godt resultat.

Aktør/leverandør:

Poul Erik Nygaard
Silkeborg Handelsskole
Telefon: 87 22 20 12 eller mobil 21 79 37 81
e-mail: pen@silkehs.dk

Under Task Force indsatsen har Niels Brock gjort positive erfaringer med brugen af Job TV. Her kan Preben S. Meyer kontaktes på tlf. 33 41 95 62, psm@brock.dk

Vejledning

Multikulturel vejledning – Håndbog for vejledere og kontaktlærere

Håndbog i multikulturel vejledning giver indsigt i, hvordan man vejleder unge, der har en to-kulturel baggrund. Bogen er et teoretisk redskab, der giver læreren og vejlederen en forståelse for, hvilke normer og traditioner og ikke mindst hvilken kulturel forståelse, der er på spil, når man sidder overfor en elev med to-kulturel baggrund. Desuden giver håndbogen metoder til, hvordan man kan anvende elevens to-kulturelle baggrund positivt i en vejledningsmæssig sammenhæng.

Formål

Uddannelses- og erhvervsvejledere har brug for at udvikle nye rutiner og metoder for at komme disse unge i møde. Det er en stor og vigtig opgave at få de unge vejledt sikkert gennem uddannelsessystemet, så de kan kvalificere sig til det danske arbejdsmarked. Håndbogen indeholder inspiration, råd og forslag til de uddannelses- og erhvervsvejledere, som ønsker at udbygge deres kompetencer inden for multikulturel vejledning.

Aktør/leverandør

Håndbogen er udarbejdet af Karin Jakobsen og Per Straarup Sørensen, Danmark Erhvervspædagogiske Læreruddannelse på baggrund af erfaringer fra et forsøgs- og udviklingsarbejde. Undervisningsministeriet har finansieret udviklingsarbejdet, udarbejdelsen og udgivelsen af dette temahæfte. Publikationen kan frit downloades fra UVM's hjemmeside på:

<http://pub.uvm.dk/2002/multikulturelvejledning/>

Fastholdelse - En vejledning for erhvervsskoler fra A til Z af Manu Sareen

Denne lille bog er skrevet af socialpædagogen Manu Sareen, der i mange år har arbejdet med unge med anden etnisk baggrund end dansk. Bogen giver korte og præcise anvisninger til lærere og vejledere om, hvordan man laver frafaldsforebyggende indsats på erhvervsskoler. Derudover giver bogen anvisninger til, hvordan skolerne kan håndtere det voksende krav om plads til forskellighed og mangfoldighed på en positiv og inkluderende måde, uden at det strider mod skolens værdigrundlag.

Formål

Frafaldet fra ungdomsuddannelserne er for stort - især blandt unge med anden etnisk baggrund end dansk. Bogen giver baggrunden for frafaldet sammen med en bred vifte af forslag til at undgå frafald. Desuden indeholder bogen spørgeskemaer lige til at anvende på samtalerne med de unge og med deres forældre.

Aktør/leverandør:

Bogen kan rekvireres på Erhvervsskolernes forlag: <http://ef.dk/?pagetype=book&vareid=51036-1>
Stykpris 125 kr.

Anvendelse af trainee- og forpraktikordninger

Forskellige brancher har oprettet trainee-/forpraktikordninger for unge, der har haft 9 års skolegang. Ordning giver unge, som ikke er uddannelsesafklaret gode mulighed for at afprøve forskellige brancher. Opholdet kan også give unge øget selvtillid og en oplevelse af succes. Et trainee-forløb – som i nogle brancher hedder “forpraktik” – består typisk af en kort introduktionsperiode, hvor den unge sættes ind i de mest grundlæggende arbejdsprocesser i virksomheden og gennemgår nødvendige sikkerhedskurser, hygiejnekurser og lignende. Derefter kan den unge deltage i virksomhedens produktion og må betjene visse maskiner, som en ung, der blot ansættes som ungarbejder, ikke må betjene. Der er givet dispensation fra Arbejdstilsynet efter samme model, som gælder for produktions-skoler.

Formål

Ordningerne har til formål at give unge mulighed for at snuse til arbejdsmarkedet, inden de vælger en uddannelse, og at både den unge og virksomheden kan se hinanden an menneskeligt, socialt og fagligt med henblik på at indgå en egentlig uddannelsesaftale, hvis perioden forløber tilfredsstillende.

Et trainee-forløb er typisk af 3–6 måneders varighed. Den unge får løn under ansættelsen.

Målet er efterfølgende at indgå en egentlig uddannelsesaftale.

Aktør/leverandør

UU centre kan være formidler af kontakten mellem elev og virksomhed. Desuden kan der henvises til information herom på lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationernes hjemmesider.

Eksempelvis: <http://dhi-net.dk/medlemsinfo/uddannelse/trainee.asp> eller

http://www.ug.dk/min%20baggrund.aspx?article_id=univ-eudmesterlaeretrainee

Udvidet samarbejde med UU-Centre om frafaldstruede elever

Erhvervsskolen kan med fordel indlede et samarbejde med det lokale UU-center om elever, der er frafaldstruede. Et sådant samarbejde eller samarbejdsaftale kan præcisere, hvem der gør hvad, når en elev er i færd med at falde fra sin uddannelse, således at et frafald kan undgås, eller vejledning i forhold til uddannelsesskift kan påbegyndes.

Ved lovbekendtgørelse 770 af 27.6.2007 bestemmes flg.:” § 7 Stk. 2. Når en ung under 25 år, der har opfyldt undervisningspligten, men ikke gennemført en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse, optages på, afbryder eller gennemfører et skole- eller uddannelsesforløb, skal uddannelsesinstitutionen underrette Ungdommens Uddannelsesvejledning i den kommune, hvor den unge er tilmeldt folkeregisteret. Underretning skal også gives, hvis uddannelsesinstitutionen vurderer, at der er en overhængende risiko for, at den unge afbryder et skole- eller uddannelsesforløb.”

Unge under 25 år, der ikke er i en tilfredsstillende situation, hvad angår uddannelse, beskæftigelse eller vejledning, skal opsøges af Ungdommens Uddannelsesvejledning og aktivt tilbydes vejledning. Vejledningen omfatter bl.a. udarbejdelse af en uddannelsesplan og beskæftiger sig med alle praktiske problemer i den unges liv af betydning for den unges valg af uddannelse eller job. Et veludviklet samarbejde mellem UU og en erhvervsskole er en betingelse for at kravet kan opfyldes. Erhvervsskolen tager kontakt til UU sådan, som det fremgår ovenfor.

Formål

At mindske frafaldet af elever i ungdomsuddannelserne og sikre en tryk overgang fra grundskole til påbegyndelse af en ungdomsuddannelse.

Aktør/leverandør

JCVU har i samarbejde med Integrationsministeriet og Undervisningsministeriet afprøvet et efteruddannelseskoncept for UU vejlederne, der til efteråret 2008 udbydes som ordinær efteruddannelse efter markedsvilkår til UU vejledere, der har behov for redskaber og værktøjer i forhold til at vejlede de tosprogede elever.

www.jcvu.dk kontakt Person: Barbara Day

Aktiv afklaring, som et redskab til at sikre elevens uddannelsesudfordring

Erhvervsskolerne skal i samarbejde med UU-centret tilrettelægge afklaringsforløb for de elever, der ikke er afklarede omkring deres uddannelsesvalg. Med ændringer i vejledningsloven (se herunder) vil der fra 1. august 2008 være flere muligheder for via et samarbejde mellem UU og ungdomsuddannelserne, at elever afklares i deres uddannelsesvalg. Allerede i 8. klasse skal elever deltage i introduktionskurser på flere ungdomsuddannelser. Varighed er en uge. I 9. klasse skal uafklarede elever tilbydes brobygning på mindst to ungdomsuddannelser. Varighed fra to dage og op til to uger. I 10. klasse skal elever være på brobygning i mindst to uger til mindst to ungdomsuddannelser, hvoraf den ene skal være erhvervsrettet. Der skal tilbydes elever yderligere fire ugers brobygning til erhvervsrettede uddannelser evt. i kombination med ulønnet praktik.

Formål

Formålet med afklaring af elevens kompetencer og uddannelsesønsker i forbindelse med brobygningsforløb og introduktionskurser er at sikre fastholdelse. Mange unge er ikke afklarede ved start på ungdomsuddannelse, derfor skal vejledere og kontaktlærere fremskynde denne afklaring, som er afgørende for, om eleven finder uddannelsesforløbet meningsfuldt. Afklaringen kan foregå gennem samtale og/eller praktisk afprøvning, således at elevens uddannelsesforløb tilpasses eleven, hvad angår de faglige niveauer og varighed.

Grundlaget fremgår af reglerne i bekendtgørelse om erhvervsuddannelser. Der er en håndbog på vej, som endnu ikke færdigbearbejdet. Den vil blive tilgængelig fra Undervisningsministeriet hjemmeside www.uvm.dk og på EMU.dk www.emu.dk.

Støttefunktioner

Fastholdelseskoordinator

Flere ungdomsuddannelser har valgt at ansætte en medarbejder med sociale og pædagogiske kompetencer til at arbejde med frafaldsforebyggende social og pædagogisk indsats.. Medarbejderen har til opgave at samle de elever op, der har problemer med mødedisciplinen, har meget fravær og i det hele taget har vanskeligt ved at bevare fokus på og følge med i den påbegyndte uddannelse.

Formålet med fastholdelseskoordinatoren er at være med til at sikre, at eleverne føler sig trygge på skolen og at forebygge frafaldet for den enkelte elev gennem samtale. Fastholdelseskoordinatoren medvirker desuden til identificering af eventuelle barrierer for en effektiv fastholdelse. Endvidere kan fastholdelses-koordinatoren have til opgave at skabe et godt skolemiljø, f.eks. lave tilbud om idræt og andre kulturelle aktiviteter, sociale arrangementer, fællestimer m.v.

En fastholdelseskoordinator kan være en god ekstrahånd og redskab for både lærere og kontaktlærere, der i samarbejde kan styrke elevens mulighed for at gennemføre uddannelsen.

Aktør/leverandør

BEC Ballerup er en af de skoler, der har ansat en fastholdelseskoordinator som et led i at forebygge frafaldet. For yderligere information kontakt:

BEC-Business, Ballerup, Anja Kristiansen, tlf. 44 20 02 50, ank@bec-business.dk, www.bec-business.dk

CPH West i Ishøj, Tåstrup og København, Svend Erik Sørensen, tlf. 43 56 06 92 ses@cphwest.dk, www.cphwest.dk

EUC Nordvestsjælland, Dorte Bjerregaard Krogh, tlf. 59 45 56 35, dbk@eucnvs.dk, www.eucnvs.dk

EUC Syd i Sønderborg, Bente Lyck-Damgaard, tlf. 74 12 44 44, bld@eucsyd.dk, www.eucsyd.dk

Mentorordning

Mentorer er et godt værktøj i forhold til at fastholde elever, der er påbegyndt en erhvervsuddannelse. Fra 2007 er det blevet et krav i den nye lov om erhvervsuddannelser, at erhvervsskoler skal tilbyde elever med behov herfor, en mentor. Det gælder både tekniske skoler, handelsskoler, SOSU-skoler, landbrugsskoler m.v. Der findes forskellige former for mentorordninger og fælles for dem alle er, at de tilbyder en betydningsfuld kontaktperson til de elever, der har behov for en voksenkontakt, mens eleven er under uddannelse. De foreløbige erfaringer fra erhvervsskoler, der har haft mentorordninger, viser, at det har en forebyggende effekt på frafaldet.

Mentorerne kan være faglærere, færdiguddannede elever, kontaktlærere, andre ansatte fra skolen samt frivillige udenfor skolemiljøet. Erfaringer viser, at det er vigtigt at forberede såvel mentor som mentee på forløbet og i den forbindelse nøje overveje konstellationen af mentor og mentee i forhold til f.eks. faglig erfaring, personlige interesser m.v.

Formål

At skabe tryghed i forbindelse med start på og gennemførelse af grundforløbet ved hjælp af mentorer, som stiller deres ressourcer til rådighed for elever med gode råd om fremmøde, lektielæsning, praktikpladssøgning og det sociale miljø på skolen. Der er i dag mulighed for at tilbyde mentorerne et kursus i at være mentor.

Aktør/leverandør

Der er som nævnt flere måder at lave mentorordninger på samt mulighed for at have flere ordninger, som kan tilbydes samtidigt til forskellige elevgrupper. Man kan søge midler til oprettelse af mentorordninger fra Integrationsministeriets særlige pulje for børn og unge, se

www.nyidanmark.dk.

Tilskud til implementering af ordningen afhænger af forskellige indikatorer, som eksempelvis frafaldsprocenter på EUD og antallet af unge med anden etnisk baggrund end dansk.

Yderligere oplysninger:

Man kan kontakte følgende erhvervsskoler for at høre deres erfaringer med mentorordninger:

TEC, Anne Grethe Mathiesen, agm@tec.dk

Århus Tekniske Skole, Anette Lauridsen, ael@ats.dk

På EMU.dk kan man finde opgavebeskrivelser og eksempler på mentorordninger.

Undervisningsministeriets Mentorordning for Unge

Undervisningsministeriet giver tilskud til en ung til ung mentorordning i årene 2007- 2010 for elever i grundforløbet på erhvervsuddannelserne.

Formål

Ordningen har til formål at øge andelen af elever, der gennemfører en erhvervsuddannelse ved at forbedre frafaldstruede elevers mulighed for at gennemføre uddannelsen. Ordningen indebærer, at der etableres en mentorordning, hvor ressourcestærke grundforløbselever og eventuelt elever i hovedforløbet, skal fungere som rollemodeller for andre unge i grundforløbet. Mentorordningen skal understøttes af en eller flere medarbejdere på skolen, som eksempelvis forestår udvælgelsen af mentorer, står for uddannelse af nye mentorer, koordinerer og gennemfører faglige arrangementer og udarbejder handlingsplaner for ordningen.

Aktør/leverandør

For yderligere informationer om forsøgsordningen og om puljen kontakt: Undervisningsministeriet.
Att. Anne-Margrethe Johannesen, tlf. 33 92 57 31, anne.margrethe.johannesen@uvm.dk

Næste ansøgningsrunde til puljerne er endnu ikke fastlagt men vil muligvis blive i januar 2009.

Forældreinvolvering – Første kontaktlærersamtale i hjemmet

Mange forældre med tosproget baggrund kommer ikke til de generelle informationsmøder, som mange erhvervsskoler afholder for at orientere forældrene om erhvervsuddannelserne. Det kan der være mange forskellige strukturelle og kulturelle årsager til som for eksempel manglende kendskab til skoletraditionerne og sprogbarrierer. Ikke desto mindre viser undersøgelser, at eleven har øget mulighed for at gennemføre en uddannelse, hvis forældrene har kendskab til uddannelsen og udviser engagement og interesse. Derfor er det vigtigt, at skolerne forsøger at involvere forældre, f.eks. med en fleksibel kontaktlærersamtale, hvor man gennemfører kontaktlærersamtalen hjemme hos eleven efter aftale med forældrene.

Formål

Øget fastholdelse af elever i kraft af større inddragelse af forældrene på den valgte erhvervsuddannelse. Skolen får mulighed for at orientere forældrene om krav og forventninger i forhold til elevens erhvervsuddannelse og forældrene får lejlighed til at høre nærmere om perspektivet i den unges uddannelsesvalg. Effekten på fastholdelse har vist sig at være meget stor på de skoler, som har praktiseret denne løsning.

Aktør/leverandør

Det anbefales, at der etableres et særligt kontaktlærerkorps, som bliver klædt på til den udadgående aktivitet. Århus Tekniske skole og EUC Syd har blandt andet gode erfaringer med at gennemføre forældremøder hjemme hos eleven efter aftale. Og Århus TS har udviklet en letlæselig manual til sine medarbejdere, der er interesseret i at gennemføre forældresamtale hjemme hos eleven.

For yderligere oplysninger kontakt Sussi Jensen. Århus Tekniske Skole, tlf. 89 37 31 11,

sje@ats.dk

Køge Produktionsskole har også udarbejdet en teoretisk håndbog for lærere og vejledere, der gerne vil gennemføre forældrebesøg.

Downloades fra: <http://www.greveproduktionsskole.dk/documents/Brydfremmedheden.pdf>

Folder med forældreinformation om erhvervsuddannelserne i Danmark – Ny udgave hentes fra BFAU hjemmeside.

Downloades fra: <http://www.brugforalleunge.dk/646/>

Brug af indvanderradio til forældreinformation

Mange byer har lokalradioer, som indvandreorganisationer anvender til at sende relevante informationer til borgere, der har forskellige modersmål. Forsøgserfaringer fra Århus viser, at der ligger et stort potentiale i denne tilgang til at informere og oplyse forældrene om uddannelsesmuligheder i Danmark.

Formål

Formålet med radioudsendelser er at forbedre og udbygge forældres viden om de forskellige muligheder, som det danske uddannelsessystem tilbyder på forældrenes eget modersmål.

Aktør/leverandør

I samarbejde med indvandrerorganisationer og nærradioer vil skolen kunne få adgang til at kunne kommunikere med indvanderne i lokalområdet på deres eget sprog. Task Force har understøttet et pilotprojekt i Århus - effekten heraf er ikke kendt. Der har dog været en respons på udsendelserne, som er langt over forventet og usædvanlig i forhold til andre vejledningstiltag.

For yderligere informationer om samarbejdsmuligheder, og hvordan man kan udvikle og opbygge en serie af uddannelsesprogrammer kontakt Sussi Jensen på Århus Tekniske Skole.

Brug for alle unge: Konsulent Ramanan Balasubramaniam, tlf. 41 17 75 35, rba@inm.dk

Århus Tekniske Skole: Sussie B. Jensen, tlf. 89 37 31 11, sje@ats.dk

---

Studieværksted/Lektiehjælpsordning

Brug for alle unge kampagnen har i samarbejde med Dansk Røde Kors og Dansk Flygtningehjælp været med til at oprette 100 lektiecaféer rundt omkring i hele landet. Her kan elever få hjælp af frivillige til dansk, matematik, engelsk og meget mere. Der findes lektiecaféer på skoler, biblioteker og nogle medborgerhuse.

Det er noget nyt for erhvervsskoler at tilbyde lektiehjælp til deres elever i samarbejde med de frivillige organisationer. Det kræver dialog og en anderledes måde at organisere lektiehjælpscafé på. Der er nogle erhvervsskoler, der har bemandet lektiehjælpscaféen med deres egne medarbejdere.

Studieværksteder på erhvervsskoler er endnu ikke færdigudviklet som koncept. Der er afprøvet flere muligheder med varieret succes. Der er mange faktorer, der skal tages med i betragtning – de lokale forhold er et ikke-uvæsentligt element. Alle undersøgelser viser, at studieværksteder og lektiehjælp er med at styrke de unges gennemførelse af en uddannelse med godt resultat.

Formål

Formålet er at styrke det danske sprog m.v. hos tosprogede elever og dermed medvirke til, at flere etniske unge opnår tilfredsstillende skolekunderskaber og fuldfører en uddannelse.

Aktør/leverandør

For at få vejledning og hjælp til at oprette lektiehjælp kan man kontakte kampagnen Brug for alle unge. Henvendelse til Brug for alle unge Inaam Illahi Sahibzada, tlf. 33 95 54 07, iis@inm.dk
www.brugforalleunge.dk

Bilag

Fakta om Brug for alle unge

Sammenlignet med etnisk danske unge falder unge med anden etnisk baggrund end dansk i højere grad fra i løbet af deres uddannelsesforløb. Derudover foretager unge fra denne gruppe for snævre uddannelsesvalg i forhold til deres egne kompetencer og evner. Integrationsministeriet iværksatte kampagnen Brug for alle unge ved hjælp af satspuljemidler i 2003, fordi regeringen ønsker, at flere unge med anden etnisk baggrund end dansk påbegynder og gennemfører en uddannelse. Kampagnen løber til udgangen af 2010. Indsatsen på dette område skal ses i tæt sammenhæng med erhvervslivets behov for veluddannet arbejdskraft. Se mere om indsatsen på

www.brugforalleunge.dk

Task Force indsatsen – En del af Brug for alle unge

Integrationsministeriet har i samarbejde med Undervisningsministeriet i 2006 og 2007 etableret en Task Force med henblik på at hjælpe erhvervsskoler med mange tosprogede unge. Sammen med den enkelte erhvervsskole udarbejdede Task Forcen en skræddersyet plan for at fastholde skolens tosprogede elever. Der er i den forbindelse bl.a. gennemført uddannelsesforløb for erhvervsskolerne medarbejdere med henblik på at give dem viden om praktikpladssøgning. Som planlagt afsluttede Task Forcen samarbejdet med erhvervsskolerne ved udløbet af 2007.

Projekter/uddannelsesudbydere i tilknytning til Brug for alle unge indsatsen

Nedenstående er en oversigt over projekter og uddannelsesudbydere som Brug for alle unge har gjort brug af eller som har haft tilknytning til enkeltprojekter. Listen er ikke fyldestgørende, men tænkt som inspirationskilde til skolens overvejelse om handlemuligheder.

RoRo – Roll on Roll off – et bookingsystem for erfaringsudveksling om integration

Bookingcentralen RoRo organiserer rammerne for realisering af erfaringsudveksling. Skolen kan anvende RoRo's service til at:

- Skabe kontakt til nøglepersoner fra andre skoler, der har erfaring med integrationsprojekter og fastholdelse
- Planlægge af møder og samtaler
- Spredte erfaringer på egen skole
- Måle effekten af gennemførte og nye aktiviteter
- Formidle best practice mellem skoler eller skoleafdelinger
- Få adgang til database med gennemførte projekter

For yderligere information se www.vift.dk eller

<http://www.emu.dk/erhverv/flygtningeogindvandrere/videndeling/>

Kontakt RoRo på CPH West, Lise Hobbs, lho@cphwest.dk

Vift – Videncenter for undervisning af tosprogede

VIFT bidrager til en mere systematisk kompetenceudvikling indenfor undervisning og uddannelse af tosprogede elever på bl.a. erhvervsuddannelser. Gennem kortlægning og udviklingsprojekter i forlængelse af tidligere forsknings- og udviklingsarbejde vil videncenterfunktionen generere ny viden på området og omsætte den til efter-/videreuddannelse og formidle den gennem de kanaler partnerne i øvrigt har til rådighed. Resultaterne på området stillestil rådighed på hjemmesiden

http://www.uc2.dk/horisonal%20menu/vift/om_vift.htm

Rapporter i relation til erhvervsskoleområdet kan findes på <http://www.vift.dk/>

For yderligere oplysninger om målrettede uddannelsesudbud for kompetenceudvikling af undervisere på erhvervsuddannelserne henvises til Viggo Bank Jensen, tlf. 35 52 82 26,

viggo.bank.jensen@uc2.dk eller CPH West, Svend Erik Sørensen, tlf. 43 56 06 92,
ses@cphwest.dk

Praktikpladssøgning

Uddannelse for medarbejdere, der har tilknytning til skolens praktikpladsopsøgende arbejde eller som underviser i praktikpladssøgning. Uddannelsen er udviklet i samarbejde mellem Brug for alle unge og AS3 Outplacement. <http://www.as3outplacement.dk/>. Kontaktperson Sevim Djasferova, tlf. 46 94 77 00, sd@as3.dk

Mentoruddannelse

I forbindelse med kompetenceudvikling af mentorer har nogle skoler i samarbejde med Mentorcoaching a/s anvendt denne virksomheds uddannelsesstilbud. For yderligere information:

<http://www.mentorkurser.dk/mentoruddannelse/>

Kontakt data: **MENTOR coaching A/S**, Hasselager Centervej 35, 8260 Viby J. Tlf.: 82 10 00 10,
info@mentorkurser.dk

Foreningen Nydansker

Foreningen arbejder for/med at inspirere og vejlede danske virksomheder, arbejdspladser og øvrige aktører til at ansætte nydanskere i et omfang, der er bæredygtigt for de forskellige virksomheder og organisationer. Med støtte fra Integrationsministeriet er foreningen ved at udvikle et mangfoldighedsværktøj til erhvervsskolerne. Se hjemmesiden <http://www.foreningen-nydansker.dk/virk/procesvaerktoej.html>

Kontakt data: Hanne Fulgbjerg, tlf. 33 38 62 01, hf@foreningen-nydansker.dk eller direktør Torben Møller-Hansen, tlf. 33 93 43 83, tmh@foreningen-nydansker.dk

DEL – Danmark Erhvervspædagogiske Læreruddannelse

Med støtte fra Integrationsministeriet gennemfører DEL en række kompetenceudviklingsprojekter, som har til formål at øge erhvervsskolerne evne til at fastholde unge med anden etnisk baggrund end dansk i en påbegyndt erhvervsuddannelse. For yderligere information <http://www.delud.dk/>

Kontaktpersoner:

Regina Lamscheck Nielsen, tlf. 87 44 06 08, regina.lamscheck.nielsen@delud.dk

Dorrit Sørensen, tlf. 20 11 37 52, dorrit.soerensen@delud.dk

Albert Christensen, tlf. 35 24 79 69, albert.christensen@delud.dk

Susanne Gottlieb, tlf. 35 24 79 64, susanne.gottlieb@delud.dk

Overbygning til kontaktlæreruddannelse

Folderen, der beskriver overbygning til kontaktlæreruddannelsen, kan downloades fra CPH West's hjemmeside. Uddannelse har særlig sigte på kontaktlærere, der har elever med anden etnisk baggrund end dansk. <http://www.cphwest.dk/brochuredownload.action?menuId=10045>

Skolen udbyder også særlig skræddersyede skolebaserede kurser rettet mod kontaktlærere. Henvendelse kan ske til: Michael Jensen, tlf.33 88 08 66 mje@cphwest.dk eller Svend Erik Sørensen, tlf.43 56 06 92, ses@cphwest.dk

Efteruddannelse for vejledere (UU-vejledere)

På foranledning af Brug for alle unge har Jysk CVU og CVU Storkøbenhavn udviklet et efteruddannelsesforløb, som skal give UU-vejledere kompetencer, der kan kvalificere deres vejledning af tosprogede unge og deres forældre. Udviklingen er sket i samarbejde med vejledere med erfaring på området, herunder vejledere med etnisk minoritetsbaggrund. Der er gennemført pilotkurser og på baggrund af erfaringer herfra vil der blive udarbejdet et efteruddannelseskoncept, som kan anvendes i efteruddannelsesregi. For yderligere oplysninger henvises til Susanne Kaae, tlf. 87 38 83 03, ska@jcvu.dk

Rekrutteringskampagne – Spil dine kort rigtigt

Industrien mangler arbejdskraft i et hidtil uset omfang. Nye tal fra DI viser, at ca. 30 procent af DI-virksomheder har haft ledige praktikpladser inden for det sidste år. Men blandt de unge er det ikke smart at tage en erhvervsuddannelse. Derfor er Integrationsministeriet og Industriens Uddannelser

gået sammen om at gennemføre den landsdækkende kampagne *Spil dine kort rigtig – tag en uddannelse i industrien*, som skal ændre de unges syn på industrien.

Kampagnen skal vise mangfoldigheden af uddannelses- og jobmuligheder i industrien og samtidig gøre opmærksom på, at industrien har brug for alle unge uanset etnisk tilhørsforhold. Omdrejningspunktet i kampagnen er hjemmesiden www.spil-dine-kort-rigtigt.dk, hvor man bl.a. kan spille karrierespillet og vinde en I-phone, læse om industriens mange muligheder, prøve karrierevælgeren, læse interviews med unge, der arbejder i industrien, få oplysninger om åbent hus arrangementer mv. Kampagnen suppleres af et nyt vejledningsmateriale, som sendes til alle landets UU-Centre.

<http://www.spil-dine-kort-rigtigt.dk/index.php?detectflash=False>

Desuden har erhvervsskolerne og virksomheder mulighed for at fremstille deres eget kampagnemateriale til brug for lokalområdet. Der kan gøres brug af kampagnens design og dermed anvende kampagnens indhold med henblik på at synliggøre uddannelserne overfor de unge i lokalområdet. Til dette formål er der udviklet en særlig hjemmeside, som gratis kan anvendestil markedsføring. Hjemmesiden er tilgængelig fra slutningen af januar 2008, www.kampagnebyggeren.dk

---

Materialer

Materialer, hvor Brug for alle unge har finansieret udgivelsen (stilles gratis til rådighed). Skolen skal alene afholde forsendelsesudgiften.

Unge på vej – oversat til indvandrersprog

SE – Forlaget Studie & Erhverv udgiver materialet ”Unge på vej”. Materiale kan bestilles på

<http://www.se.dk/page410.aspx?recordid410=62&q=download>

Link til downloading af materialet:

<http://www.ug.dk/Videnscenter%20for%20vejledning/Forside/V%C3%A6rkt%C3%B8j%20til%20vejledere/Unge%20p%C3%A5%20vej.aspx>

Her findes ligeledes en præsentation på indvandrersprog, som kan anvendes på et forældremøde.

Forældreinformation om erhvervsuddannelserne i Danmark – en god fremtid

Findes på dansk, tyrkisk, somalisk, arabisk og urdu.

Dansk Flygtningehjælps Tolkeservice. Thomas Nixon Hvas, tlf. 35 36 06 77,

thomas.nixon.hvas@drc.dk

Link til downloading af materiale: <http://www.brugforalleunge.dk/646/>

Guiden til praktiskplads – værktøjer til min praktikpladssøgning

Erhvervsskolernes Forlag. www.ef.dk, tlf. 63 15 17 00.

Bryd fremmedheden – en udfordring for uddannelsessektoren

Er kort beskrivelse om den udfordring medarbejdere står overfor, når de skal i dialog i øjenhøjde med forældre til elever med anden etnisk baggrund end dansk. Folderen kan downloades fra Greve Produktionsskoles hjemmeside. Integrationsministeriet har ydet støtte til projektet med udvidet forældrekontakt.

<http://www.greveproduktionsskole.dk/documents/Brydfremmedheden.pdf>

Hjemmeside til fremstilling af kampagnemateriale

Kampagnebyggeren – (hjemmeside til fremstilling af PR-materiale om industriens uddannelser)

www.kampagnebyggeren.dk

Øvrigt materiale fra Integrationsministeriet

Rapporter og statistikmateriale, der udgives i Integrationsministeriet kan frit downloades fra hjemmesiderne:

www.nyidanmark.dk

www.brugforalleunge.dk

Samarbejdsskoler under Task Force indsatsen 2006 – 2007

Nedenstående Skoler har deltaget i samarbejdet med Brug for alle unges Task Force enhed (Samarbejde mellem Integrationsministeriet og Undervisningsministeriet) i 2006 og 2007. Listen af aktiviteter, som er gennemført på skolerne, er opremset i vilkårlig rækkefølge.

BEC – Business, Ballerup

Kontaktpersoner:

Anja Kristiansen, tlf. 44 20 02 50, ank@bec-business.dk

Steffen Maul, sm@bec-business.dk

Indsats:

Coaching & konfliktløsning for undervisere på grundforløbet (Den pædagogiske vinkel)

Ressourcesyn som et bærende element i undervisningen

At ligestille etniske unge i forhold til hjælp med opgave- og hjemmearbejde

Fastholdelse af elever med behov for særlig opmærksomhed

Uddannelse af kontaktlæreren, så de kan få fastholdelsesværktøjer

Forældrekontakt som redskab til fastholdelse

Uddannelse af praktikpladskonsulenter og undervisere i praktikpladssøgning

DISC-analyseværktøj ”Elev profil”

Lokal ”Fastholdelseskoordinator”

EUC Nordvestsjælland:

Kontaktpersoner:

Jens Kronborg, tlf. 59 45 52 20, jkr@eucnvs.dk

Dorte Bjerregaard, tlf. 59 45 56 35, dbk@eucnvs.dk

Indsats:

Jobsøgningscafé og studieværksted

Forældreinddragelse

Managing of Classroom

Udvikling af ny pædagogisk praksis

Gråzonedansk

Skolen beskriver om ”Best Practice” i forhold til vejledning

Skolen beskriver ”Best Practice”. Kontaktlærersamtalen før elevens skolestart.

Kursus i konflikthåndtering

Coaching uddannelse

Uddannelse af kontaktlærere

Uddannelse af undervisere i praktikpladssøgning

Niels Brock

Kontaktpersoner:

Jens Mejer Pedersen, tlf. 33 41 96 15, jmp@brock.dk

Jørgen K. Jørgensen, 33 41 96 31, jki@brock.dk

Preben S. Meyer, tlf. 33 41 95 62, psm@brock.dk

Jan Christensen, tlf. 33 41 96 13, jch@brock.dk

Indsats:

Kursus for alle lærere på EUD (erhvervsuddannelserne) i Coaching og konflikthåndtering

Fra problemsyn til resourcesyn

Udviklingsprojekt: Gråzonedansk

Forældreinddragelse – (kontaktlærerbesøg i elevens hjem)

Uddannelse af praktikpladskonsulenter og undervisere i praktikpladssøgning

Uddannelse af kontaktlærere

Afprøvning af Job TV - (Silkeborg model)

Opfølgning på kursus for alle lærere på EUD i Coaching og konflikthåndtering

Århus Tekniske Skole

Kontakt personer:

Annette Lauridsen, tlf. 89 37 33 40, ael@ats.dk

Sussie B. Jensen, tlf. 89 37 31 11, sje@ats.dk

Indsats:

Udvikling af undervisnings logistik

Ressourcessyn

Gråzonedansk

Uddannelse i konflikthåndtering og Coaching

Kontaktlæreruddannelse
Uddannelse i praktikpladssøgning
Mangfoldighedsledelse
Udvidet guideprojekt
Frafaldspolitik
Interkulturel kompetence
Studieværksted & Praktikpladssøgningscafeer
(Udvidet guideprojekt) Mentor
Grundfagspakker - Erhvervsrettet andetsprogsdansk & Udvikling af undervisningslogistik
Involvere arbejdsgiverorganisationer - Uddannelse til fremtiden
Udvidet forældrekontakt og forældrevejledning - Indvanderradio

TietgenSkolen

Kontaktpersoner:

Bo Ravn, tlf. 65 45 26 05, bora@tietgen.dk

Connie Gehling, tlf. 65 45 26 13, coge@tietgen.dk

Indsats:

Kontaktlæreruddannelse
Platformen for ”den gode og mangfoldighedsparate skole
Erhvervsrettet andetsprogsdansk
Studieværksted som elevens udviklingsmiljø
Forældrekontakt
Praksisnærhed

EUC Syd

Kontaktpersoner:

Bente Lyck-Damgaard, tlf. 74 12 44 44, bld@eucsyd.dk

Simona Corda, tlf. 74 12 44 47, sc@eucsyd.dk

Indsats:

Motivationsarrangementer for unge med anden etnisk baggrund
Udvidet forældrekontakt

Studieværksted
Managing of Classroom
Kontaktlæreruddannelse
Praktikpladsopsøgende arbejde
Fastholdelseskoordinator er parallelt oprettet med indsatsen

CPH West

Kontaktpersoner:

Svend Erik Sørensen, tlf. 43 56 06 92, ses@cphwest.dk

Indsats:

Mentorordninger og vejledningen
Managing of Classroom
Kompetenceudvikling af kontaktlærere
Inspirationsarrangementer
Gråzone dansk
Studieværksteder
Praktikpladsopsøgningen
Fremtidssikring af erhvervsuddannelserne

Københavns Tekniske Skole

Kontaktpersoner:

Tøger Kyvsgaard, tlf. 35 86 35 70, tky@kts.dk

Indsats:

Styrket beredskab omkring praktikpladssøgning
Managing of Classroom
Kontaktlærerfunktionen
Udvidet forældrekontakt
Erhvervsrettet andetsprogsdansk